

Datum: 18. 1. 2021

Državni zbor Republike Slovenije

Šubičeva ulica 4

1000 LJUBLJANA

ZADEVA: Predlog za avtentično razlago 85. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19

Spoštovani

Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19¹ v 1. odstavku 85. člena določa, da vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla dvakratnika minimalne plače, delodajalec izplača ob plači za mesec december 2020 krizni dodatek v višini 200,00 €, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov. Pri uresničevanju te določbe ugotavljamo, da se v praksi pojavlja precej vprašanj kaj se smatra pod pojmom plača. Pojem plače je sicer zajet v določbi 126.čl. ZDR-1 vendar pa uporaba definicije plače iz te določbe pri uresničevanju pravice iz 85.čl. ZIUPOPĐVE, v marsičem onemogoča uresničevanje namena določbe 85.čl. ZIUPOPĐVE, hkrati pa ustvarja neenako obravnavo oziroma neenak položaj zaposlenih v primerjavi z zaposlenimi, ki so prejeli poslovno uspešnost pred novembrsko plačo oziroma ob decembrski plači. Ne gre pa tudi prezreti dejstva, določba 2.odst. 126.čl. ZDR-1 izrecno določa, da se poslovna uspešnost šteje kot sestavni del plače samo v primeru, če je tako dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. S čimer se prav tako ustvarja neenak položaj med zaposlenimi iz različnih dejavnosti oziroma zaposlenimi pri različnih delodajalcih.

Zaradi težav pri presoji pogojev za pridobitev pravice do izplačila kriznega dodatka posameznih delavcev ter zaradi zagotovitve enake obravnave vseh zaposlenih in zaradi nediskriminatorne uresničitve namena določbe 85.čl. ZIUPOPĐVE, je po našem mnenju potrebna njena avtentična razlaga.

Precejšnje število podjetij je prav tako v mesecu decembru svojim zaposlenim izplačalo božičnico ali nagrado iz naslova poslovne uspešnosti ločeno od obračuna in izplačila decembrske plače (ki zapade v plačilo najkasneje 18.01.2021), zato se tudi v tej povezavi postavlja vprašanje, ali se ta izplačila tudi všttevajo v cenzus dveh minimalnih plač, ki ga ZIUPOPĐVE določa kot mejo za presojo upravičenosti delavca do izplačila kriznega dodatka. V svojih pojasnilih glede uporabe 85.čl. ZIUPOPĐVE se Ministrstvo za finance (v nadaljevanju:

¹ Ur. l. RS, št. 203/2020 - ZIUPOPĐVE

MF) ne opredeli do namena ZIUPOPĐVE, niti ne izpostavi vprašanja določitve dela plače iz naslova poslovne uspešnosti kot sestavnega dela plače v kolektivni pogodbi oziroma pogodbi o zaposlitvi, kar ZDR-1 tudi izrecno opredeljuje. Nasprotno je MF v pojasnilu zapisal celo, da se izplačilo poslovne uspešnosti šteje kot del plače tudi v primeru, če je to določeno v splošnem aktu delodajalca, medtem ko ZDR-1, kot citirano, možnost določitve poslovne uspešnosti kot dela plače postavlja izključno v domeno kolektivnih pogodb in pogodb o zaposlitvi in tega vprašanja s splošnim aktom delodajalca ni mogoče urejati. S tem je po našem prepričanju MF tudi napačno tolmačil določilo 126.čl. ZDR-1, in to v škodo zaposlenih. Pojasnilo MF-ja se tudi ne ukvarja z vprašanjem namena same določbe ZDR-1, ki v 126. členu opredeljuje mesečne dodatke, ki se štejejo za del plače, torej tudi mesečno poslovno uspešnost, ne pa izplačila božičnice ali poslovne uspešnosti, ki se izplača ob koncu leta za celotno leto in je v skladu z davčnimi predpisi tudi oproščeno plačila prispevkov. Pojasnilo MF po našem prepričanju tako presega zakonsko besedilo ZDR-1 in onemogoča izplačilo kriznega dodatka delavcem v skladu z namenom ZIUPOPĐVE. Zlasti pa onemogoča enako obravnavo vseh zaposlenih delavcev. Podobno je tudi s pojasnili FURS.

V predložitvi zakonodajnega predloga je Vlada RS pojasnila, da gre pri kriznem dodatku za ukrep po vzoru Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo², ki je krizni dodatek določil za obdobje prve razglašene epidemije COVID-19. Namen je bil zagotoviti delavcu, ki je decembra delal, in katerega mesečna plača ne dosega dvakratnika minimalne plače, izplačilo kriznega dodatka. Namen predlagatelja torej ni bil v tem, da se izplačila poslovne uspešnosti, božičnic vključijo v cenzus za izplačilo kriznega dodatka, saj je želel njegovo izplačilo urediti smiselno enako, kot je to storil v ZIUZEOP, ki je urejal izplačilo kriznega dodatka za obdobje od marca do maja 2020, ko se božičnice in poslovne uspešnosti praviloma niso izplačevale. V mislih je torej imel zgolj in izključno mesečno plačo, ki jo zaposleni prejme zaradi opravljenega dela po sklenjeni pogodbi o zaposlitvi, brez božičnic, poslovne uspešnosti. Tako bi namreč bila zagotovljena enaka obravnavo zaposlenih, ki so upravičeni do kriznega dodatka saj ne bi bilo pomembno kdaj (v katerem mesecu) so prejeli božičnico, poslovno uspešnost. Ker je predlagatelj področje želel urediti na enak način, izplačil božičnic in poslovnih uspešnosti ni vzel v obzir in se do njih tudi ni posebej opredelil. Po drugi strani lahko glede na besedilo obrazložitve zakonodajnega predloga zaključimo, da bi zakonodajalec, v kolikor bi v cenzus za pridobitev dodatka iz 85.čl ZIUPOPĐVE želel vključiti še božičnice, poslovno uspešnost to tudi jasno zapisal v določbi 85. čl. ZIUPOPĐVE in ga s tem tudi vsebinsko opredelil od ureditve kriznega dodatka po ZIUZEOP. Tudi iz mnenja zakonodajnopravne službe z dne 23.12.2020 izhaja, da gre za ukrep po vzoru ZIUZEOP.

Kot že nakazano, namen zakonodajalca izhaja tudi iz samega besedila 85. člena ZIUPOPĐVE, ki kot relevantno izplačilo pri presoji do upravičenosti do izplačila kriznega dodatka določa zadnjo izplačano mesečno plačo. Ker pri izplačilu božičnice in letne poslovne uspešnosti ob koncu leta ne gre za mesečno plačilo v tem smislu, ampak za plačilo za celoletno obdobje, se to izplačilo pri presoji do upravičenosti do kriznega dodatka v skladu z namenom ZIUPOPĐVE ne bi smelo upoštevati. S tem v zvezi še enkrat izpostavljamo, da 126. člen ZDR-1 opredeljuje mesečno plačo in v njenem okviru izplačevanje mesečne poslovne uspešnosti, ki se v nekaterih

² Ur. l. RS, št. 29/2020, s spremembami in dopolnitvami - ZIUZEOP

podjetjih izplačuje, medtem ko ZDR-1 v tem členu ne ureja božičnice ali izplačila poslovne uspešnosti ob koncu leta. To jasno izhaja tudi iz določbe 134. člena ZDR-1, ki določa, da se plača izplačuje za plačilna obdobja, ki ne smejo biti daljša od enega meseca in da se plača izplača najkasneje 18 dni po preteku plačilnega obdobja. Iz tega v povezavi z definicijo plače iz 126. člena ZDR-1 izhaja, da božičnice ali plačila poslovne uspešnosti, ki je izplačana enkrat letno (praviloma na koncu leta) ni mogoče, v povezavi z določbo 85.čl. ZIUPOPĐVE, vključevati kot del plače po 126. členu ZDR-1.

V skladu z navedenim predlagamo, da Državni zbor RS sprejme avtentično razlago 85. člena ZIUPOPĐVE, ki bo omogočila, da se bo omenjena določba uporabljala v skladu z namenom, s katerim je bila sprejeta ter da bo omogočila enako obravnavo vseh zaposlenih, katerih mesečna plača (brez poslovne uspešnosti, božičnice) ne presega dvakratnika minimalne plače. ***Predlagamo, da se v avtentični razlagi določi, da je 85.čl. ZIUPOPĐVE potrebno razlagati tako, da zadnja izplačana mesečna plača ne vključuje plačila božičnice ali poslovne uspešnosti, ki se izplačuje za obdobje celotnega leta.***

Lep pozdrav

Lidija Jerkič, univ. dipl. prav.
Predsednica ZSSS

V vednost: Poslanskim skupinam Državnega zbora RS